

פסח (1)

קרבן פסח

אל תאכלו ממנו נא...פי אם צלי אש (בא יב, ט)

לקח "צלי אש" ברוחניות

במצות קרבן הפסח נצטוינו שלא לאכול ממנו נא, שאינו צלוי כל צרכו, ומאידך גיסא אם ישתהו יותר מכפי הצורך הרי ישרף, וצריך לזה שמירה רבה, ואמר הגר"מ פיששטיין זצ"ל, שלא בכדי ניתנה לנו מצוה זו בתחילת כניסתנו לעבודת ה', אלא ללמד על הכלל כולו יצאה, כי בכל חיי האדם נדרש הוא לעמוד על המשמר, שלא לגרוע ולא להוסיף, אלא להיות זריז במעשיו ובלא הסחת הדעת, וחייב הוא לעיין ולידע בכל דבר מהו השיעור הראוי והמידה הנכונה, להזהר מחד גיסא, אך מאידך גיסא לידע כי מן הזהירות שלא תרבה להזהר, ולא לעבור הגבול. וכל אחד, במצוותיו חייב להיות זהיר וזריז כאחד. כמו שאמר בגמרא, כי הכהנים זריזים הם בענין עבודה בבית המקדש, ובני חבורה זריזין הם בקרבן פסח. ופירשו בתוס' (פסחים פה.), שבמצוותיהם, כגון להזהר ביוצא, זריזין בני חבורה אף יותר מן הכהנים. כיוצא בכך ישום האדם דרכו בכל אורחותיו, כגון בעניני אישות יש כמה הלכות מצומצמות, שאם יעשה פחות מכפי הצורך הרי זה הגדר "נא", ואם יעבור את המידה הרי זה בגדר "נשרף", וצריכים לזריזות יתירה, ואין הכוונה לזריזות במעשה גרידא, העלולה להיות פזיזות ונמהרות, אלא לזריזות במחשבה. כי האדם עצל במוחו יותר מבידיו. ויש לו ללמוד תורה בעיון כדי לידע הגדרים והחיובים כראוי.

הגדה של פסח "ארזי הלבנון"

מצות סיפור יציאת מצרים: סיפור לעומת זכירה.

מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. לכאורה מהי המצוה המיוחדת לליל הפסח לספר ביציאת מצרים. הרי בכל השנה יש מצות זכירת יציאת מצרים? ואומר הרי"ז סולבייצקי זצ"ל בשם אביו הגר"ח מברסק זצ"ל, שהחילוק בין זכירה לסיפור הוא בג' דברים. ואלו הם: (א) בזכירה אינו צריך אלא להזכיר לעצמו יציאת מצרים ודיו, ואילו סיפור הוא לספר לאחר בדרך של שאלה ותשובה. הבן שואל מה נשתנה, והאב משיב עבדים היינו. ואפילו הוא לבדו שואל ומשיב לעצמו כדרך סיפור. (ב) בזכירה אינו צריך להזכיר אלא ענין יציאת מצרים בלבד, אבל בסיפור צריך לספר השתלשלות העניינים של יציאת מצרים, ולהתחיל בגנות ולסיים בשבח. (ג) בסיפור נוסף ענין מיוחד, לספר טעמי המצוות

של אותו לילה כמו שאומר רבי גמליאל כל שלא אמר ג' דברים אלה לא יצא ידי חובתו בפסח, ואלו הן: פסח, מצה ומרור. שמעתי מהרה"צ מרדכי צוקרמן חילוק נוסף: זכירה היא אך לזכור בקצרה את ענין יציאת מצרים, אבל סיפור הוא, להחיות ולחוש בעצמו את התקופה ההיא.

ספר "מטעמי השולחן"

קידוש, ורחץ, כרפס, יחץ, מגיד, רחצה, מוציא, מצה, מרור, כורך, שולחן עורך, צפון, ברך, הלל, נרצה.

ממילת קדש עד נרצה הן ט"ז תיבות, כנגד ט"ז ברכות שיש בלילה הזה, והם: (א) בפה"ג, (ב) מקדש ישראל והזמנים, (ג) שהחיינו, (ד) בפה"א, (ה) גאל ישראל בסוף ההגדה, (ו) על נטילת ידים, (ז) המוציא, (ח) על אכילת מצה, (ט) על אכילת מרור, י, יא, יב, יג) ארבע ברכות דבהמ"ז, יד) בפה"ג על כוס שלישי, טו) בא"י מלך מהולל בתשבחות על כוס רבעי, טז) ואח"כ ברכת על הגפן באחרונה. סימן לזה: ויברכו שם כבודך (נחמיה ט'), (ה) י"ו ברכו.

הגדה של פסח "ה' נסי"

קידוש: ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו

כדי לקדשנו במצוות, היה צריך לרוממנו מכל לשון. וכפי שנאמר: "כִּי אָנִי ה' הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיטֵל לָכֶם לְאֻלֻּקִּים וְהִיטֵתֶם קִדְשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי" (ויקרא יא, מה), ופירש רש"י: שכדי לקדשנו במצוות היה צריך להעלותנו ולרוממנו ביציאת מצרים. ומדוע? הדבר יובן במשל: בגמרא (שבת קכח.), מבואר, שבת היענה אוכלת זכויות, ובמדרש (בראשית רבה לא, יד), אמרו, שנח הכניס לתבה זכויות עבור בת היענה. יראה אדם את בת היענה גורסת זכויות וכולעת ברוב הנאה, ויחשוב: אח, מי יודע איזה מעדן זה, ירצה לנסות. מה אתם אומרים? שזה יקרע לו את בני המעים? הם לא יגיעו לשם... קודם ישבור את השנים, ויפצע את הלשון והחיך, ואחר כך ינקב את הושט, המעים ישארו שלמות. אבל היען אכל? שעל כן יען הוא, ואתה אדם. הגויים יאכלו מה שיאכלו, יסתאבו במה שיסתאבו, יתכן שלא יפגעו, אבל אנו, מרוממים, עדינים, נפשות אחרות, מידות אחרות, אנו "מאכלינו מצוות"

"והגדת" הגדה של פסח מאת הרב יעקב גלינסקי זצ"ל

למה לא מברכים על מצות ארבע כוסות?

תמהו הקדמונים: מדוע אין מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וציונו לשתות ארבע כוסות", כפי שמברכין על אכילת מרור, שבזמן הזה הוא מדבריהם? אפשר לתרץ בד' אופנים:

ספר "מטעמי השולחן"

הלכה: בדיקת חמץ

כתב הרמ"א (או"ח סי' תלב ס"ב), ונוהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבדוק כדי שלא יהא ברכתו ברכה לבטלה, ומיהו אם לא נתן לא עכב דדעת כל אדם על הברכה, לבער אם ימצא (כל בו). ומ"ב (סקי"ג), כתב שהכל בו חולק וסובר שאין כאן חשש ברכה לבטלה, כיון שכן המצוה לבדוק החמץ ולחפש אחריו שמא ימצא ואם לא ימצא אין בכך כלום, ובשם הט"ז כתב דהברכה קאי על מה שיבער למחר בודאי מה שישיר מאכילתו אלא שמהיום מתחיל ע"י בדיקה. ומסיק כן הסכימו אחרונים לדינא, ומ"מ אין כדאי לבטל מנהג של ישראל, וגם האר"י ז"ל כתב מנהג זה. ובשער הציון (סקי"ב) הביא הפתחי תשובה בשם עמק הלכה, דכהיום שהמנהג לכבד ולנקות הבית מכל חשש חמץ קודם ליל י"ד יש למנהג זה יסוד מדינא. **מ"ב חלק ה' סימן תלב**

פתגם: אל תשאיר חלון פתוח, כי האהבה היא כמו נר, יכולה ליכבות מכל רוח.

ספר "שמחלה"

חקירה: בדיקת חמץ

אם הפקיר את החמץ אך לא בדקו, חכמים חידשו עליו דין של בל יראה ובעל ימצא, או שהפקיעו את ההפקר (ברכת מרדכי או"ח ב ומועדים ג-ד ד"ה וע"כ).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: קימחא דפסחא

שואלין ודורשין בהלכות פסח וכו', "שואלין ודורשין", בפה. "ומנהג לקנות חיטים", בפועל. כי שמעתי אומרים, שפעם היו מנשקים את ספר התורה בפה, וצדקה נתנו ביד. כיום מנשקים את ספר תורה בהושטת יד, וצדקה נותנים בפה: מבטיחים ודים. הנודבים שבעים מההבטחות, אבל העניים לבטח אינם שבעים מהן!

"והגדת" הגדה של פסח מאת הרב יעקב גלינסקי זצ"ל

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של רפאל יהודה בן מלכה, בנימין יעקב בן זוהרית רות, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, דינה בת מרים. להצלחה רבה של בני צוריאל בן מלכה.

לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל

א) משום שאינו יכול לברך "לשתות ד' כוסות", שהרי אחת הכוסות היא כוס של קידוש, שהוא מצווה ועומד בו גם בלי מצות ארבע כוסות, ואם תאמר שיברך "לשתות שלוש כוסות", גם זה לא יתכן שהרי חייב הוא בארבע כוסות, ומכיוון שא"א אין מברכין כלל על מצוה זו. **'אבודרהם' (ב)** אין מברכים אלא על המצוה הנעשית בבית אחת בלי הפסק, אבל ארבע כוסות שעושה מצוה על כל אחת ואחת מהן, ואם שתאן בבית אחת לא יצא, אין מברכין, וזה גם הטעם שאין מברכים על ההלל הנאמר בליל הסדר, מאחר שמחולק מקצתו קודם סעודה ומקצתו לאחריה. **'אבודרהם' (ג)** לא תיקנו ברכה על דבר שיכול לבוא בצער, שנראה כאילו מודה על אותו הצער, כשם שלא תקנו ברכה על מצות צדקה, משום שהעני מצטער על כך שהוא צריך לצדקה, ולכן אין מברכים. **'הגאון רבי יצחק אריאל (ד)** אין מברכים על דבר שיש בו ברכה בגוף המצוה, זו הסיבה שאין מברכים על סיפור הגדה בליל פסח, כי לא יעלה על הדעת לברך על הברכות ותשבחות, ומשום כך אין מברכים שציונו לברך ברכת המזון וההגדה כולה קילוסין ותשבחות, ומשום כך אין מברכים על ד' כוסות, שהרי יש ברכה על כל אחת מן הכוסות, שהם מגוף המצוה.

"בשמים רא"ש" להרא"ש כמוצא שלל רב "הגדה של פסח"

סיפור יציאת מצרים

מלאכי מעלה באים לשמוע את סיפור יציאת מצרים

מצוה זו לספר בשבח יציאת מצרים, שהוא חוב על האדם לעולם לספר בשבחים האלו. כך העמדנו, כל אדם המספר ביציאת מצרים, ושמח בסיפור ההוא בשמחה, עתיד הוא לשמוח עם השכינה בעולם הבא, שהיא השמחה הגדולה מהכל שזה הוא האדם השמח באדונו, והקב"ה שמח בסיפור ההוא שלו.

באותה שעה מקבץ הקב"ה את כל הפמליא שלו ואומר להם לכו ושמעו הסיפור של השבח שלי שמספרים בני ושמחים בשמחת הגאולה של אדונם, ובאים ומודים להקב"ה, על כל אלו הנסים והגבורות ומודים לו על עם קדוש שיש לו בארץ ששמחים בשמחת הגאולה של אדונם. אז נתווסף לו כוח וגבורה למעלה, וישראל בסיפור ההוא נותנים כוח לאדונם, כמלך שנוסף לו כוח וגבורה בעת שמשבחים גבורותיו ומודים לו, והכל יראים מפניו ועולה כבודו על כולם. ומשום זה, יש לשבח ולספר בסיפור הזה, כמו שלמדנו. כעין זה חוב הוא על האדם, לספר תמיד לפני הקב"ה ולפרסם הנס בכל אלו הנסים שעשה.

ביו"ט אסור להתענות ולהצטער ולכאורה זהו עניו להיות ערים כל הלילה ולספר ביציאת מצרים. על כל פנים, צריך כל אחד להתלהב להשתדל להנות מספורי יציאת מצרים עד שלא ירגיש עייפות וצער במשך כל הלילה כמו רבותינו בבני ברק, וכאשר מתחילים להרגיש עייפות וצער חסרון שינה, לכאורה פטורים ממצות סיפור יציאת מצרים מפני עונג יו"ט.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aix-les-bains.fr